

Îmi las așadar memoria afectivă să evoce, după propria voie, secvențe desprinse de cele mai multe ori din ambianța studioului său, unde experimentam adeseori incredibile stări de plutire în sfere înalte. Căci pasiunea lui Adrian pentru muzică îl transfigura, făcându-l parcă să devină, în ciuda staturii sale impunătoare, de rugbist, de-a dreptul imponderabil. Își dorea să împărtășească din prea-plinul său confrăților, să polemizeze, să argumenteze, să asculte, să trăiască deplin prin muzică. Era impresionant să auzi un creator vorbind despre colegii de breaslă în termeni așa de elogiози. Pur și simplu îi iubea, îi admira fără rezerve. A fost o adevărată vedetă autohtonă în lumea muzicii de film, pop și jazz, dar a realizat și memorabile coloane sonore ale unor piese de teatru, "nu multe", după cum spunea chiar el, dar pline de forță. Având vocația prieteniei, s-a limitat să lucreze în teatru doar cu Alexandru Darie. Am fost martorul acelor producții care au făcut vâlvă în lumea teatrală la vremea lor, faima acestora ajungând până în îndepărtata Japonie, la Teatrul "Globus". Pot spune, fără exagerare, că am avut și eu parte de prietenia lui. Cu mulți ani în urmă, la o petrecere cu actori, ne-am retras într-un colț și am vorbit despre muzică până când lumina zorilor ne-a dezvăluit un anturaj devenit dificil de înțeles, pe care l-am privit ca

aparatul de făcut pâine, spre exemplu, pe care îl iubea cu aceeași convingere.

Văltoarea amintirilor mă copleșește și constat că scriu vrute și nevrute, în încercarea de a-i schița un portret cât mai firesc. Au trecut doar câteva zile de la plecarea "ireversibilă" a lui Adrian Enescu și deja mi-e foarte dor de el. Mă consolează doar gândul că în împărăția din înalțuri locul său va fi unul privilegiat, așa cum se cuvine sufletelor curate, plămădite din muzică și din iubire.

Ionuț-Bogdan ȘTEFĂNESCU

Adrian Enescu

Născut la București la 31 martie 1948, Adrian Enescu este cunoscut în special pentru activitatea sa în domeniul muzicii de film (peste 60 de titluri), în ultimii ani concentrându-se pe muzică electro-acustică, simfonică și de jazz pentru big-band, fiind participant de mai multe ori la festivalul de jazz de la Sibiu. A fost, de altfel, între primii artiști de muzică electronică din România, începând cu anii '70. Între 1956-1966 a fost elev la Școala muzică nr. 2 din Capitală, după care a studiat la Conservatorul din București (compoziție cu Aurel Stroe și Ștefan Niculescu, armonie cu Alexandru

Pașcanu, contrapunct cu Tudor Ciortea, forme muzicale cu Myriam Marbe, orchestrație cu Nicolae Beloiu, istoria muzicii cu Viorel Cosma). Membru al UCMR din 1973, a fost audient al Facultății de muzică electronică a Universității Stanford din California, SUA, lucrând ca orchestrator în diverse studiouri de muzică electronică și clasică din Italia, SUA, Canada. A fost colaborator (pianist, compozitor) al Companiei de balet „Liliana Cosi” din Italia (1980-1984). Dar colaborările sale internaționale sunt mult mai vaste, compunând muzică pentru film, balet (Italia, Olanda, Australia, Japonia, China), teatru (România, Belgia, Japonia, Canada, Australia), pop și jazz. A cucerit premii internaționale la festivalul de la New Delhi, India, în 1984, pentru filmul „Concurs”, la cel de la

Sanremo, Italia, pentru muzica filmului „Adela” și tot în 1985 la Lisabona, pentru „Dreptate în lanțuri”. Dacă tot am amintit de muzica de film, enumerarea câtorva titluri ne dă o imagine parțială a unei opere impresionante: „Șapte zile”, „Întoarcerea lui Magellan”, „Tănase Scatiu”, „Urgia”, „Septembrie”, „Profetul, aurul și ardelenii”, „Bietul Ioanide”, „Artista, dolarii și ardelenii”, „Pruncul, petrolul și ardelenii”, „Să mori rănit din dragoste de viață”, „Faleză de nisip”, „Pas în doi”, „Noi, cei din linia întâi”, „Ciuleandra”, „Ringul”, „Hotel de lux”, „Domnișoara Christina”, „Somnul insulei”, „Pepi și Fifi”, între cele mai recente fiind „Femeia visurilor”, „Second-Hand”, „Struma” (documentar), „Love and Other Unspeakable Acts”, „Die letzte Station”.

Cum spuneam, îndeosebi după 2005 s-a concentrat pe elaborarea unor lucrări din domeniul muzicii simfonice și al jazz-ului, cele mai cunoscute fiind: „Domino” (concert pentru percuție și orchestră),



pe o hologramă; noi bătuserăm palma în acea noapte pentru viitorul nostru artistic: îl stărnisem să scrie muzică contemporană pentru flaut, pe care să i-o interpretez eu, în primă audiție. Ceea ce s-a și întâmplat, chiar în Festivalul „George Enescu”. Piesa „Ireversibil” a pecetluit parcă relația noastră. De atunci am devenit de nedespărțit: vorbeam aproape zilnic la telefon, mă ajuta în procesarea sunetului imprimărilor pe care le realizam, asista cu mare bucurie la recitalurile mele, îi recomandam interpreți pentru studio, îmi trimitea producții proprii, să le ascult, așteptându-mi părerea ca un copil. Aveam grijă să fiu întotdeauna prompt cu răspunsul, spre a-l feri de stările de neliniște ori de tristețe ce-i puneau mult prea ușor stăpânire pe suflet. Așa am înțeles cât de sensibil, de onest și de bun prieten putea fi. Ieșeam împreună cu soțiile noastre, Adina și Anca, la restaurante sau ne vizitam. Acasă la el, se mândrea arătându-ne ultimele achiziții pentru studioul său, unic în România, adaptat continuu la cerințele momentului, dar se putea arăta la fel de încântat și de

„Tabu” (concert pentru vibrafon și orchestră), „Călătoria lui Orfeu” (operă, variațiuni pe teme de C. W. Gluck), „Labirint” (muzică pentru opt clarinete), „Graffiti” (muzică pentru cor și pian), la care se adaugă lucrări de muzică electroacustică pentru flaut și orchestră electronică, vibrafon/ marimbafon și orchestră electronică, muzică pentru viola solo, viola și orchestra electronică, 6 lucrări pentru orchestra de jazz-big-band.

Remarcabila discografie a lui Adrian Enescu include albumele „Basorelief”, pop simfonic (1976), „Funky Synthesizer”, vol. 1, electroacustic (1980) și vol. 2, muzică electronică (1982), „Grupul Stereo”, muzică pop (1983, 1984), „Cred în tine”, muzică pop (1988), „Bună seara, iubito!”, muzică pop (1988), „Doi navigatori”, muzică pop (1989), „Un buchet de trandafiri”, muzică pop (1989), „Arcadia Jingle Bank”, Germania (1999-2000), „Millenium Angel” (2000), „Diva”, pop music (2001), „November Dreams” (Axel Springer Company, Germania), muzică electronică (2001), „Invisible Movies” (Earth Tone Sonic Images Records, SUA), ambiental music (2001), „Invisible Movies” (Buddha Bar), ambiental music (2001-2002), orchestrator „Christmas Parade” Disneyland Paris, Franța (2003).

Chiar dacă a compus muzică ușoară-pop doar în intervalul 1972-1989, Adrian Enescu este foarte cunoscut marelui public în primul rând datorită marilor șlagăre

compuse pentru Loredana Groza (17 titluri), grupul Stereo (8), Silvia Dumitrescu (6), Gabriel Cotabiță (2), Angela Similea. Trecând în revistă aceste hit-uri, regretăm și mai mult că valorosul creator a părăsit aria genului, pentru că ar mai fi putut să ne dăruiască multe piese de succes, cum au fost „Bună seara, iubito!”, „Dansul timpului”, „Salut lumina vieții”, „Adio”, „Plopii impari”, „Și dacă”, „Coloana infinită”, „Dar să lupti”, „Îți citesc în ochi”, „O inimă de 16 ani”, „Să-ți spun adio”, „Tu și eu”, „Măcar o clipă”, „Un buchet de trandafiri”, „Scrisoare simplă”, „Diva inamorată”, „Ninsorile de flori”, „Zăpada palmei tale”, „De mă vrei, voi reveni”... Pe tărâmul muzicii ușoare, pop, rock, jazz mai amintim „Pe șase”, „Jazz-melos 1 și 2”, „Basorelief”, „Inscripție”, „Funky Synthesizer, vol. 1 și 2”, dar nu putem uita că a mai scris muzică de teatru, vocal-simfonică („Cantata” pe vechi teme bizantine pentru cor mixt, orchestră de coarde și cvintet de jazz), pentru film TV.

Încheiem portretul de față cu o convingătoare profesiune de credință: „La început am crezut că voi putea să fiu prieten cu toată lumea. Mai târziu am văzut că nu e chiar așa. Acum sunt sigur. Nu putem să fim toți prieteni. Timpul nu e o linie dreaptă. Nu are nici o formă. Noi nu prea putem să ne imaginăm ceva fără formă. Muzica are și formă, și timp. Se descoperă, se decodifică, se deschide ca o floare. Muzica pe care am scris-o și pe care o scriu mă „povestește” foarte bine. Întotdeauna mi-

au plăcut poveștile care nu se termină. Nu îmi place să citesc morala fabulei. Vreau să fiu eu acela care o află. Deslușirea ei înseamnă și șoc. Mă pot redresa. Ce se va întâmpla cu muzica mea peste 100 de ani? Mulți oameni compun muzică. Mulți au nevoie de acest tip de exprimare. Experiența în a șlefui sunete nu se poate povesti. E mai important ce se întâmplă în „laboratorul” creației. Tu cu tine între patru pereți, având grijă să nu se stingă focul în cuptor! Ce se întâmplă după, afară, în spațiul cel liber, de cele mai multe ori impactul cu publicul nu mai contează. Lucrurile nu sunt ceea ce par a fi. Aparențele înșală. Realitatea e mereu una singură. Săraca mama mea a ajuns pe masa de operație. Anestezistul vrea să fie drăguț, să destindă atmosfera. O întreabă candid pe mama: „Doamnă, purtați numele unui mare compozitor?”; replica mamei a venit instantaneu: „Da, e fiul meu!”.

Fiul de care doamna Enescu era pe drept cuvânt atât de mândră a încetat din viață vineri 19 august, după 41 de ani de carieră muzicală excepțională, în care a



semnat muzica la 65 de filme de lung-metraj, a fost un pionier al muzicii electronice la noi și a colecționat distincții: peste 20 de premii oferite de Uniunea Cineaștilor din România, 15 din partea UCMR, medalia Meritul Cultural Clasa I conferită de Președinție, Premiul pentru întreaga activitate la festivalul internațional de film TIFF 2013 de la Cluj-Napoca, premiul

„George Enescu” din partea Academiei Române în 2014. Compozitorul Jolt Kerestely (în studioul condus de el și de fiul său Andrei, „Midi Sound”, Adrian Enescu înregistrase cu numai 2 luni înainte de moarte...) declară că a fost muzicianul cel mai complet și mai complex pe care l-a cunoscut. În Aula Palatului Cantacuzino, neîncăpătoare (într-un asemenea moment îți dai seama cât de apreciat și iubit a fost...) trupul neînsuflețit a fost depus marți 23 august, UCMR organizând o emoționantă ceremonie de rămas bun, coordonată de președintele Uniunii, Adrian Iorgulescu. Au vorbit colaboratori, prieteni, colegi, interpreți, rude, cu toții subliniind pierderea uriașă suferită de muzica românească. Mass-media au reflectat de asemenea dureroasa dispariție: TVR a redifuzat un amplu interviu, câteva publicații au găzduit articole (din păcate, se știe, totul va fi în câteva zile învăluit în uitare...), cel mai documentat fiind cel semnat de Magdalena Popa Buluc în „Cașavencii”, în care regăsim o altă tulburătoare profesiune de credință a muzicianului: „Arta compoziției este pentru mine o mare pasiune. Condiția de creator a fost modul meu de a supraviețui. A fi compozitor înseamnă rezistență fizică și psihică. Arta compoziției nu te vindecă și nu-ți oferă sensul pe care îl cauți, dar îți dă dreptul să treci la următoarea întrebare”. În articolul intitulat „Un geniu al muzicii ne-a părăsit”, autoarea vorbește despre tezaurul lăsat posterității de Adrian Enescu, care „a iubit muzica nebunește, a trăit

prin ea, a respirat-o". Sunt trecute în revistă evenimentele teatrale în care a fost implicat cu originalitatea muzicii sale: „The Bach File”, la Teatrul Bulandra, ultimul dintre ele, în continuarea celor



anterioare, „Elisaveta Bam” (în regia lui Alexandru Tocilescu), „Orfeu și Euridice” (regia Alexandru Darie), acesta din urmă mărturisind: „O muzică de o modernitate sfâșietoare, o muzică *fusion* inspirată de compozițiile lui Bach, dar și trateme, subteme

surprinzătoare, scoase la lumină din măruntaiele complicatelor partituri ale geniului. O lume când tristă, când explodând de bucurie, plină de viață”. Subcriem în întregime la concluziile autoarei, bună cunoscătoare a omului, dar și a creației compozitorului: „Adrian Enescu a creat punți incredibile și arhitecturi muzicale, asemeni celor care descoperă lumi noi, cutii noi de rezonanță, elemente noi într-un tablou al lui Mendeleev al muzicii, îmbogățit. A deschis orizonturi noi și profunzimi de care alții nu s-au apropiat, cu un geniu al modernității indiscutabil. A scris muzică de film cu o artă a contrapunctului egală cu marea respirație, colaborând cu regizori de prima clasă precum Dan Pița, Mircea Veroiu, Sergiu Nicolaescu. Nu a făcut concesii sau compromisuri, nu s-a repetat în nici unul din proiectele sale, a fost un cercetător și un teoretician care a creat o școală a vocației modernității și a expresivității, a empatiei moderne în asumarea valorilor polifoniei clasice, aduse în contemporaneitate, cu un aplomb și un talent socotit genial de profesioniști”.

Una din cele mai cântate compoziții de muzică ușoară ale sale se cheamă „Nu-ți spun adio!”. Din păcate, cu durere în suflet, suntem nevoiți acum să ne luăm rămas bun pentru totdeauna de la Adrian Enescu...

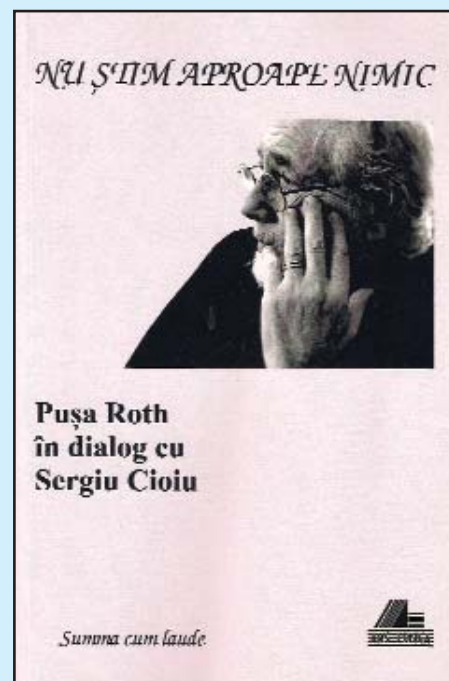
Octavian URSULESCU

Destăinuirile lui Sergiu Cioiu

„Nu știm aproape nimic” se intitulează volumul rezultat din dialogurile, evident la distanță, pe mail, dintre Pușa Roth și Sergiu Cioiu, stabilit, după cum se știe, în Canada. Cartea a apărut în colecția „Summa cum laude”, coordonată de Costin Tuchilă, a editurii Ars Longa, și se adaugă celor anterioare cu același profil, în care partenerii de dialog au fost de fiecare dată actori importanți. Nu se abate nici acum prea mult de la linie, fiindcă să nu uităm că Sergiu Cioiu este înainte de toate actor, chiar dacă notorietatea i-a adus-o muzica ușoară. Sunt 244 de pagini de destăinuiri adesea incomode, nefardate, în care Cioiu își trece în revistă succesele, dar și neîmplinirile, bucuriile, dar și dezamăgirile, în genul de dialog pe care ni l-am dori de la orice volum similar. Apoi este tipărită o documentată biografie artistică, pe mai bine de 20 de pagini, adăugându-se la final o consistentă galerie foto, așa încât paginile încântă atât pe cei care l-au cunoscut pe artist, cât și pe cei care descoperă acum unul din numele importante ale scenelor românești de dinainte de 1983,

an în care s-a stabilit la Ottawa, la 17 ani de când lansa, la festivalul de la Mamaia, „Cântecul vântului” și „Glasul tău”. Emoționantă este căldura cu care Cioiu vorbește, pe larg, despre colaboratorii săi primordiali, compozitorii Alexandru Mandy și Dan Stoian (acesta din urmă și în calitate de șef de orchestră în câteva proiecte teatral-muzicale), dar și despre ceilalți creatori care i-au marcat cariera, între care Radu Șerban, Laurențiu Profeta, Aurel Giroveanu, Nicolae Kirculescu, Constantin Drăghici, Vasile Veselovschi, Dan Mizrahy, Ion Cristinoiu, Cornel Fugaru, Mihai Dumbravă, Gelu Solomonescu, Andrei Proșteanu, Robert Flavian, Vasile V. Vasilache. Deși au trecut mai bine de 30 de ani, artistul n-a fost uitat, dovadă că la cele două lansări din București, dar și la cele din provincie, sălile au fost arhipline. De fiecare dată, Sergiu Cioiu a și cântat, dovedind o formă de invidiat, ceea ce l-a făcut să-și dorească un turneu național. Să sperăm că nu e prea târziu, că mai avem public dornic de muzică de calitate, romantism, umor, ironie, poezie, în condițiile în care „piața” este invadată de vulgaritate și manelisme... Din fericire, la scurtă vreme după lansarea cărții casa Eurostar a pus la dispoziția me-

lomanilor albumul dublu pe care l-am recenzat în paginile noastre, „Sergiu Cioiu cântă Alexandru



Mandy”, o altă ocazie de re-familiarizare cu „Venise vremea”, „Merci, Bécaud”, „Poarta sărutului”, „Masa tăcerii”, „Coloana fără sfârșit”, „Locul meu de pe pământ” și alte bijuterii dintr-o epocă revolută, când mai știam să „gustăm” rafinamentul poetic al unui cântec.

Lelia PRUNDU